

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 36 • Maribor, sobota, dne 25. marca 1939 • Leto XIV

Nam se ni treba spreminjati!

Mi iskreno pozdravljamo v teh resnih časih vsako idealno delo za utrditev naše narodne skupnosti kakor na primer akcijo akademske madine, o kateri smo poročali v zadnji številki. — Vsako tako delo bo več ali manj koristno za vse tiste kroge, ki se niso vedno zavedali, da je razvoj in napredek slovenskega ljudstva mogoč le v državnih mejah Jugoslavije. In akcija akademske in druge mladine mora dati misliti tudi vsem tistim, ki so kdajkoli in kakorkoli poskušali uvesti med Slovenci samimi tisto načelo, da se ne sme resnice izpovedovati in da je treba sorojake ovirati, da ne bodo drugače mislili, kakor nekdo sam hoče.

Socialisti lahko z vso samozvestjo trdimo, da nismo nikdar z ničemer škodovali naši narodni skupnosti, tudi takrat ne, ko so bili drugačni časi, ki so nekatere zavajali v prešernost in licitiranje.

Ker smo socialisti poleg interesov slovenskega ljudstva vedno, brez ozira na vsakokratne režime, poudarjali tudi to, da moramo svoje narodno in socialno življenje urejevati v okviru svobodne, demokratične Jugoslavije, smo večkrat doživeli, da nas je časopisje Kopitarjeve ulice zasmehljivo imenovalo »jugoslovenske socialiste«. Pod tem Kopitarjevskim vplivom so nam očitali ta »greh« tudi drugi učeni pismarji, ki so na zunaj branili od drugod pobrano parolo »samoodločba do odcepitve«, pri čemer so si mislili povdarek vedno na »odcepitvi«. Taki pismouki so si domišljevali, da s svojo taktiko opravljajo hvalevredno »revolucionarno« licitacijo za »razkrinkanje okorelega socializma«, in so bili zelo presenečeni, ko so nekje na svetu popolnoma nasprotni ljudje obrnili to parolo proti njim in proti neodvisnosti svobodnih narodov.

Socialisti smo v vseh časih poudarjali, da bo narodna skupnost toliko močnejša, kolikor bodo gospodarske in socialne razmere pri nas čim bolj urejene. Čim več pravic uživa ljudstvo, tem bolj je navezano na svojo zemljo, tem več je v njem resnične narodne zavesti, tiste prirodne zavesti, ki ne sovraži sosedo, temveč vzbuja in podžiga ljubezen do oblikovanja vedno lepšega življenja na domači grudi. Zato pa se ne sme med samimi rojaki delati razlike, niti različno po strankarski pripadnosti meriti kruha in razlagati zakona.

Notranja svoboda in enakopravnost je temelj resnične narodne skupnosti.

Zato se veselimo vsakega, ki se približuje spoznanja te resnice. V nesreči ali v zli slutnji je skoro vsak človek plemenitejši. V sreči pa marsikdo rad pozabi na dobre sklepe, ki jih je sklenil v urah preizkušnje. Kar velja za posameznike, velja tudi za velike skupine. Pričakujemo, da bo spoznanje mlade generacije trajno, da ne bo samo plod začasnih razmer in da bo nova generacija vplivala na to, da naša narodna skupnost raste in se utrjuje v uveljavljanju pravičnosti, medsebojne strpnosti, ...

Socialisti smo prvi pokazali narodni ideal našemu ljudstvu s sklepi tivoljskega kongresa in balkanske konferen- ce 1909. leta. Drugi so skušali ta dejstva zatajiti. Toda dejstva so zatajila nje same. Socialisti smo trezno in dosledno poudarjali skozi 20 let sporazum na podlagi enakopravnosti in proti sovražstvu vedno učili medsebojno spoštovanje. Drugi so nas zato smešili. Ti bodo ostali sami osmešeni. Dorašča nov rod, ki čuti, da gre za velike stvari do-

Ne odlagajmo rešitve naših notranjih vprašanj

Mednarodne zmešnjave, ki so nastale v zadnjih tednih kot posledica zasedbe češkoslovaške republike in nje nadaljnje delitve, so tudi pri nas marsikoga stregle in mu pokazale, kam pride državna politika, če med državljani ni volje, da se odpravijo nesoglasja, ki motijo iskreno politično in gospodarsko sodelovanje. Poudarili smo že večkrat, da je ureditev teh notranjih dejanskosti ali tudi le navideznih nesoglasij potrebna. Potrebno je to, da se more politična in gospodarska celina, ki smo jo zahtevali in nam jo je prinesla krvava vojna, normalno razvijati ter nuditi državljanom gospodarske, socialne, politične in kulturne dobrine, ki jih ima v svojih naravnih zakladih in v svojih duhovnih silah.

Prav nobenega dvoma ni danes več, da bi tudi absolutističnega režima in strogo zakonov ne bilo treba uvajati niti s stališča režimov, če bi se bilo pra-

vočasno in pravično upoštevalo želje in zahteve, ki so utemeljene v kulturni in gospodarski bitnosti posameznih pokrajin naše države.

Ne varamo se. Četudi še ni načel aktualni problem, so izjave, ki smo jih čuli zadnje tedne, prinesle v javnost novega svežega duha. Zagotovilo, da je hrvaško vprašanje glavno vprašanje, politične svobodščine pa enako važno spremljevalno vprašanje nove državne notranje politike, je vplivalo tako pomirjevalno in blagodejno, da je vsa javnost mnenja, da smo že na pol poti k rešitvi morije, ki nas muči že skoraj dvajset let.

Zastarela rana se ne da izlečiti v 24. urah. Zato tudi ne moremo pričakovati, da se ta globoka rana, ki so jo razjedali skoraj dvajset let črvi nesloge, spletk in preziranj, ozdravi v nekaj dneh.

Kljub vsemu temu pa se čuti olajša-

nje, ker vse pričakuje, da bo zavel svež vzduh, ki bo zacelil razpoke na telesu te države, ki je bila priborjena s krvjo in vdanostjo do svobode v novi državi.

Ne pozabimo obenem nikdar v procesu naše notranje konsolidacije na politične nevarnosti, ki vedno ogrožajo narode, če drug drugega izdajajo. — Skupni interesi zahtevajo sporazum v vseh vprašanjih, da se bomo v medsebojnem prijateljstvu lahko razvijali v — svobodi.

To poudarjamo tembolj opravičeno, ker prihajajo od vseh strani naše države lojalne izjave, da se morajo razlike med državljani spraviti s sveta in oživotvoriti politika lojalnega in nesebičnega sodelovanja v vsem javnem življenju. Ta splošna psihoza v državi je po našem mnenju najugodnejši trenutek.

In če rečemo, kuj železo, dokler je vroče, smo poudarili samo željo, ki jo gojimo socialisti že dvajset let.

Dr. Mačkova izjava

Čakamo na nove politične zakone.

Zadnje dni so objavili listi neko Mačkovo izjavo o sporazumu časnikarju neke angleške korespondence. Dr. Maček je v »Hrvatskem dnevniku« to izjavo zanikal. Izrecno je naglasil, da Hrvatje ne bi šli niti v koncentracijsko vladno, razen če bi šlo za vladno, ki naj bi izvedla že določeni sporazum. Ne-

gre za spremembo vlade, ampak za sporazum, ki ga more pripraviti že sedanja Cvetkovičeva vlada, kateri opozicija pri njenem delu ne misli streljati v hrbet. Proračun je izglasovan, sedaj čakamo na obljubljene spremembe in politične zakone.

Amnestija za policijske prestopke

Amnestiranih je 170.000 oseb.

Izšel je ukaz kralj. namestništva o splošni amnestiji vseh prestopkov, ki so bili zagrešeni do vstetega 5. februarja t. l., za katerih preiskavo in sodbo so pristojne oblasti splošne uprave, ne glede na to, ali se je postopek že začel

ali je v teku, ali je sodba postala pravomočna ali ne. V sporu odloča notranji minister.

Vseh amnestiranih oseb je 170.000, od tega 50.000 Hrvatov.

Zapadne velesile k dogodkom v Evropi

Nameravana deklaracija k evropskim dogodkom.

V Londonu se posvetujejo o mednarodnem položaju in o deklaraciji, ki bi jo izdali z ozirom na dogodke v srednji Evropi.

Kakor je posneti iz poročil, se pridruži deklaraciji devet držav, med njimi Anglija, Francija, Rusija, Poljska, Turčija, Rumunija, Bolgarija in Grčija in Zedinjene države (?).

Deklaracija naj bi obsegala tri glavne točke: 1. Obsodbo aneksije Češke in Moravske in nepriznavanja postopka; 2. izjavo, da intervenirajo proti vsakemu novemu napadu in 3. da devet držav ostane stalno v zvezi ter takoj podvzame skupno akcijo proti eventualnim napadom.

Zasedba Češkoslovaške — ofenziva proti zahodnim demokracijam

»Giornale d' Italia« odkriva vzroke, zakaj je Nemčija morala zasesti Češkoslovaško. Tako pravi: Anglija in Francija sta hoteli tudi po monakovskem dogovoru v okrnjeni Češkoslovaški ohraniti bazo demokraciji za politiko proti osi Rim-Berlin. Nemčija je z zasedbo presekala akcije za to po-

litiko in sama sebe vojaško okrepila, zadala težak udarec demokraciji in nje ofenzivam. Obenem je Nemčija dobila vso vojno opremo, industrijo in zaloge narodne banke. V svojem interesu je Nemčija hotela radikalno revizijo vojaškega ravnotežja v Evropi.

Poljska opozicija za koncentracijsko vladno

Opozicijske stranke na Poljskem

zahtevajo zaradi zapletenega političnega položaja vladno narodnega edinstva.

Proračun v senatu sprejet

V odsotnosti opozicije.

Proračun je bil v senatu sprejet s 15 glasovi. Opozicija je govorila samo v načelni debati in poudarjala potrebo sporazuma s Hrvati. Potrebo sporazuma je naglasil tudi ministerski predsednik Dražiša Cvetković.

Italija in Francija

Italijanski kralj je govoril

ob priliki otvoritve italijanskega fašističnega parlamenta. V svojem govoru je izjavil, da italijanska vlada sodeluje predvsem z Nemčijo in državami, ki so se priključile paktu proti kominterni. S Francijo si je navzkriž in je svoje zahteve označila v odpovedi sporazuma s Francijo, ki je bil sklenjen l. 1935. Med državami, s katerimi je Italija v prijateljskem razmerju, je imenoval tudi Jugoslavijo. Navajal je, da se bo Italija še oboroževala. Kader njenega vojaškega naraščanja pa tvorijo organizacije fašistične mladine.

Zedinjene države proglasile gospodarski bojkot proti Nemčiji

Povišanje carine za 25 odst.

Zedinjene države ameriške so zvišale carino na nemško blago za 25 odst. — Pozvale so Zedinjene države obenem Anglijo, Francijo in Rusijo, da tudi one uvedejo na nemško blago enako super-takso. Za izvedbo tega načrta se velesile ogrevajo, ker jim Nemčija gospodarsko konkurira s svojim izvozom, ki ga subvencionira z raznimi izvoznimi premijami. Gospodarska vojna, smatrajo, bo tudi najboljši pomoček proti nemškemu dinamizmu.

Hitler v Klajpedi

Nemške čete so dne 23. marca zasedle Klajpedo. Pri vkorakanju nemških čet v glavno mesto Klajpede je bil navzoč tudi Hitler, ki se je pripeljal v Klajpedo z malo križarko »Deutschland«.

Glavno mesto Podkarpatske Ukrajine. Po odločbi madžarske vlade bo odslej glavno mesto pokrajine Podkarpatske Ukrajine mesto Mukačevo.

Iz Španije nič novega

Iz Španije poročajo, da na fontah ni nobenih bojev.

Franco je ponudbo vlade obrambnega sveta za sklenitev častnega miru odklonil.

Med tem pa nacistični tisk v inozemstvu napoveduje novo oenzivo generala Franca in njegovih zaveznikov. O ob-

sežnosti te ofenzive proti Madridu pa pišejo različno. Pred nekaj tedni so pisali, da bo Franco pričel ofenzivo s 500.000 možmi, sedaj pa pravijo, da bo sodelovalo v boju en milijon mož. Na kakšen način Francova armada tako hitro narašča je seveda tajnost dotičnih listov, ki o tem poročajo.

Volitve v javnopravne zavode

Javnoupravni samoupravni zavodi, med katere spadajo tudi socialne ustanove, so avtonomne ustanove. Osnovani so ti zavodi na podlagi zakonov, po katerih imajo njih udeleženci določene pravice. V teh zavodih poslujejo v svobodnih volitvah izvoljeni člani samouprave. V zakonu in volilnem redu je tudi določeno, kdo ima aktivno in kdo pasivno volilno pravico. Zakon-

nito je torej določena za sodelovanje v teh zavodih pravica, ki spada med državljske pravice, katerih ne sme nihče omejevati, ker so pravice in je vsak, ki bi jih hotel omejevati, zakonito kazensko odgovoren. To je temelj demokratske samouprave, ki je zajamčena v ustavi in v drugih zakonih, ki so dobili najvišje odobrenje in ga še imajo.

Volitve v Pokojninski zavod za nameščenje v Ljubljani

Glavni akcijski odbor Koncentracijske kandidatne liste zavarovancev Pokojninskega zavoda za nameščenje v Ljubljani je vložil sledečo kandidatno listo:

1. Klinar Peter, bančni prok., Hip. banka jug. hran. in šnajder Franjo, bančni uradnik, Priv. agrarna banka d. d., Ljubljana; 2. Novak Josip, knjigovodja, A. Ehrlich, tekst. tovarna in Laznička Josip, industr. uradnik, Mariborska tekstilna tovarna, Maribor; 3. Češnik Ivan, komerc. vodja, Učiteljska tiskarna, Ljubljana in Četina Milan, tiskar, poslovođa, Zvezna tiskarna, Celje; 4. Veltavsky Franjo, uradnik, Cinkarna d. d. in Prodan Albert, knjigovodja, Knez & Pacchiallo, Celje; 5. Kerševan Albin, priv. uradnik, Marko Rosner, tekstil. tovarna in Bizjak Vladimir, priv. urad., E. Zelenka & Co., tekst. tov., Maribor; 6. Dr. Kopač Andrej, tajnik, Hranilnica drav. ban. in Velkavrh Franc, potnik, Vzajem. zavarov., Ljubljana; 7. Ing. Povoden Vilj., industr. uradnik, »Tekstilindus«, tekst. tov., Stražišče in Novak Franc, tekst. mojster, »Jugobruna«, tekst. tovarna, Kranj; 8. Bukevce Janko, knjigovodja, Kmetijska družba in Bricej Niko, strok. tajnik, Strok. komisija, Ljubljana; 9. Lipovž Joco, zavar. bančni uradnik, Zavarov. banka »Slavija«, Ljubljana in Koprol Stane, šef ekspoziture, Zavarovalna banka »Slavija«, Celje; 10. Kralj Ivan, trgov. poslov., »Jugopražarna« in Berdajs J., knjigov., Javna kuhinja, Ljubljana; 11. Prašnikar Anton, rud. paznik, Trbov. premožok, družba in Pock Izidor, rud. nam., Trbov. premožok, družba, Zagorje; 12. Konhajzler Drago, trg. poslovođa, A. Mislej in Saksida Franc, nam. poslov., D. Rakusch, Celje; 13. Vrančič Vladimir, bančni uradnik, Ljublj. kred. banka in Gruđen Jože, bančni urad., Jugosl. banka d. d., Ljubljana; 14. Domiter Josip, knjigov., Motoroil d. z o. z., Maribor in Kramaršič Vlado, priv. urad., Franc Premrou & sin, Martinjak; 15. Košnik Stanislav, industr. uradnik, »Semperit« d. z o. z., Kranj in Cimperšek Karol, tekstil. disponent, Industrija platn. izdelav, Jarše; 16. Pinter Franc, blagajnik, Jgž. tekst. tvornice Mautner, Sv. Pavel pri Preboldu in Klotnik Hinko, zaseb. urad., Doctor in drug, Maribor; 17. Čepin Franjo, bančni uradnik, Celjska posojilnica in Jarh Jože, zavar. uradnik, »Dunav«, zavar. družba, Celje; 18. Murko Albert, zaseb. urad., »Teksta« d. d., Maribor-Tezno in Plestenjak France, priv. urad., Ing. J. Dedek, gradb. podj., Ljubljana; 19. Rant Jelko A., obratov., »Peko«, Tržič in Bohte Maks, priv. urad., Doctor in drug, marib. meh. tkal. in apretura, Maribor; 20. Padar Franc, priv. nameščenec, Glazmann & Gassner in Kryštof Anton, tkalski mojster, Tržič; 21. Mesinger Vladimir, bančni uradnik, Jug. udruž. banka in Vrtovec Vlado, zasebni uradnik, Ljudska samopomoč, Maribor; 24. Senica Viktor, prokurist, Hodnik & Vouk, Logatec in Bien Rajko, priv. uradnik, »Transport« špedicija, Maribor; 23. Ing. Zupan Boris, str. inženier, Mestna plinarna, Ljubljana in Žnidaršič Franjo, tajnik, Trg. in obrt. bol. blagajna,

Maribor; 24. Butinar Milivoj, zasebni uradnik, Intercontinentale & Caro Jelinek in Ing. Hus Karol, inženier, Ing. Dedek Josip, gradb. podj., Ljubljana; 25. Pastor Josip, ravnatelj, Crna-Kaolin d. d., Praprotno in Sachs Edvard, privatni urad., Rudn. združba »Stanovsko«, Poljčane; 26. Lorger Alfonz, poslovođa Jug. Stand. Vac. Oil Comp., Ljubljana in Poljak Janko, zaseb. urad., Kovač Jože, Tržič; 27. Roesman Josip, prokurist, Združene papirnice, Ljubljana in Ing. Skok Stanko, industr. urad., Iv. Bonač Sin, Količev-Domžale; 28. Šobar Franjo, upravitelj, Kraj. bratovska skladnica, Zagorje in Jelen Adolf, novinar, Konzorcij »Delavske Politike«, Maribor; 29. Cunja Karol, prokurist, Tovarna verig d. d., Lesce in Vodlan Dragotin, stavbenik, Cinkarna d. d., Celje; 30. Savenc Franc, sedlarski delovodja, Jos. Köhler, sedlarstvo, Ljubljana in Nachtigal Franc, knjigovodja, Srečko Kobi, lesna industrija, Podpeč; 31. Basiakova Slava, uradnica, J. Hutter in dr., tekst. tov. in Berlić Joža, teks. tehnik, Karl Thoma & Co., tov. svile, Maribor; 32. Sajevic Ivan, trgovski namešč., Jellenz J. in Pibrov Rudolff, knjigovodja, F. König, Celje; 33. Kavvec Ignac, poslovođa, Bat'a d. d., Ljubljana in Lušin Dominik, industr. urad., Mokronoska tov. usnja, Mokronog; 34. Lorber Kurt, uradnik, Jeklarna Jur. grofa Thurna in Megrič Franc, uradnik, Jeklarna Jur. grofa Thurna, Guštanj; 35. Volčanšek Viktor, trg. zastopnik, Prelog Karol, veletrgovina in Potokar Milan, korespondent, A. Gorec, d. z o. z., Ljubljana; 36. Hojan Milko, uradnik, I. Remec & Co., Duplica in Rozman Jože, strok. tajnik, Jugosl. strok. zveza, Ljubljana; 37. Pipenbacher Gojko, uradnik, »Putnik« in Mulaček Josip, uradnik, Kmetijska družba, Ljubljana; 38. Skaza Aleksander, bančni urad., Ljubljanska kredit. banka in Dr. Zupančič Mil., bančni urad., Posojilnica, Ptuj; 39. Vičar Leopold, poslovođa, Kmetijska družba, Celje in Weis Hugo, dipl. komercialist, »Putnik«, Maribor; 40. Kobe Ivan, poslovođa, Otto. Bernard in Dular Ciril, uprav. skladišča, Kmetijska družba, Novo mesto.

Na tej kandidatni listi so zastopniki iz vseh glavnih gospodarskih panog in iz vseh važnejših krajev v Sloveniji.

Slovaška in Nemčija

V Berlinu je bil podpisan dogovor med Slovaško in rajhovsko vlado, v katerem neodvisna Slovaška priznava Nemčiji pravico, da zgradi na slovaškem ozemlju vojaška oporišča, in pošlje v deželo vojaštva.

Zato pa Nemčija jamči za neodvisnost Slovaške in njene meje za dobo 25 let.

Doma in po svetu

Pretendent na mesto predsednika Delavske zbornice v Ljubljani. Eksžupnik g. Križman smatra, da je boljše, ako kot duhovnik vodi boj proti svobodnemu razrednemu delavskemu gibanju kot pa, da bi pasel ovce in vršil posle dušebrižništva v Tunjicah. Kakor izvemo, namerava gospod eksžupnik postati predsednik imenovane uprave Delavske zbornice v Ljubljani, njegov pomočnik in tajnik pa bi naj bil nek g. Jenko, ki biva sedaj v Beogradu, pa bi se mu v Ljubljani na tem mestu najbrž bolj dopadlo. Kolosarno, kaj? Gospod Križman bo vladal, delavstvo pa naj plačuje prispevke za Delavsko zbornico in uboga kar mu bo g. Križman rekel. Ker prihaja nov čas in je doba dr. Stojadinovića že za nami, pričakuje delavstvo, da bo skoro moglo svobodno voliti tudi svojo upravo v delavskih zbornicah. — Kakor imajo kmetje pravico voliti upravo kmetijskih zbornic, trgovci, obrtniki in industriji pa uprave zbornic za trgovino, obrt in industrijo, naj jo imajo še delavci, ker niso nič slabši državljani od drugih. Zeleni odrešitelji so sicer drugačnega mnenja. Mi pa pravimo: gospodje, ako hočete imeti zbornico, priborite si jo v tajnih volitvah!

Trenja v zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. V Ljubljani se je vršila seja zbornice TOI, na kateri so obravnavali proračun za l. 1939. Proračun izkazuje 3.7 milijonov dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. V teku razprave pa je prišlo do ostre debate, ker so nekateri gospodje zahtevali, da se prizna obrtnemu odseku neke vrste avtonomija, ki bo postal na ta način zbornica v zbornici. — Proti temu predlogu je bil stavljen predlog, da se urede razmere spoznavno in brez cepitve TOI. Ta predlog je dobil tudi večino. — Zanimivo je, da si gospodje sedaj naenkrat leže v laseh, med tem ko so pri volitvah v TOI pokazali tako soglasnost v boju proti obrtniški listi, katero se jim je z združenimi močmi tudi posrečilo razveljaviti. Ugotavljamo, da so to gospodje iz dveh nasprotnih si političnih taborov, ki pa v boju za take in slične institucije nastopata vedno solidarno proti tretjemu, ki predstavlja prave interese.

Trije, ki so izkoriščali nesrečo židov. Evangeljski župnik Štefan Kvas, občinski tajnik Bogdan Galer iz Vojlovce ter advokatski pravnik Emil Vajs iz Beograda so priskrbovali židom, ki so se zatekali k nam, krstne liste in demovnice za drage novce. Župnik Kvas je izdajal krstne liste, čeprav razen dveh židov ni

krstil niti enega. Toda, ker se ni šlo za krst, ampak za pare, ki jih je lahko zaslužil, je posvedočil krst tudi, ako ga ni bilo. Policija je vse tri aretirala in zaprla. Tako tudi zaslužijo ljudje, ki izkoriščajo nesrečo drugih, pa magari, ako gre za ljudi, ki lahko plačajo.

Novo ministrstvo za propagando in za oboroževanje bodo ustanovili na Francoskem.

Kako je z milijon podpisov miroljubnih Angležev? Zadnje dni so gotove radio postaje in časopisi prinesli vest, da je milijon Angležev podpisalo predlog na ministrskega predsednika Chamberlaina, naj skliče mirovno konferenco. Širitelji te vesti so prikazovali stvar tako, kakor da bi bilo teh milijon podpisov zbranih tne dni kot protest proti Chamberlainovim izjavam. Angleški listi ugotavljajo, da je ta mirovna akcija bila zaključena pred dogodki v Češko-Slovaški. Danes seveda mislijo Angleži precej drugače, četudi so še vedno za mir kot vsak pameten in pošten človek.

Razgovori angleških in nemških industrijev v Düsseldorfu. ki so se vršili pred zasedbo Češke in Moravske ter zaključili neposredno na sam dan zasedbe teh dežel, so bili uspešni. Angleški vladni krogi izjavljajo, da so ti dogovori samo del celotnega programa angleško nemškega gospodarskega sporazuma, sami zase pa brez vsake vrednosti.

Rumunsko-nemška trgovinska pogorba. Popaganja za sklenitev trgovinske pogodbe med Nemčijo in Rumunijo so se po kratkem presledku nadaljevala in zaključila. Kakor zatrjujejo iz Bukarešte. Rumunija ni pristala na ničesar drugega kot na princip čim večje izmenjave blaga. Na obali Črnega morja bo Nemčija dobila v par pristaniščih svobodno cone, preko katerih bo lahko šel nemški uvoz z vzhoda. Zunanji minister Gafencu je izjavil, da je Rumunija pripravljena skleniti slične pogodbe z vsako državo.

Poljski zunanji minister Beck bo 3. aprila odpotoval v London.

Zedinjenje socialistov v Zedinjenih državah. Med socialistično stranko v Zedinjenih državah in socialno demokratično federacijo so v teku pogajanja za ponovno združitev na osnovi novega programa.

Mednarodni demokratiški kongres. V Montevideju in Uruguaju je pričel zborovati mednarodni demokratiški kongres. Delegati na kongresu so iz 27 držav, kar dokazuje znatno silo demokracije.

Poljedelski delavci na Holandskem imajo svojo organizacijo, ki šteje 30.000 članov.

Številke o sovjetski armadi

Vorošilov poroča na strankinem kongresu.

Reuter poroča iz Moskve: Na kongresu ruske komunistične stranke je poročal maršal Vorošilov o vojaški pripravljenosti Sovjetske Rusije. O vojaški pripravljenosti odloča poseben vojaški svet, ki obstoja iz 11 članov pod predsedstvom Stalina. — Najvažnejše meje so utrjene, grade pa se še vedno novi utrdbeni pasovi.

Armada se je v zadnjih petih letih povečala za 203 odstotke. Pehotna divizija, ki je štela poprej 13.000 mož, se je povečala na 18.000 mož. Ruski armadni zbor je tako oborožen, da more vsako minuto izstreliti 79.000 kg municije, medtem ko jo en nemški armadni zbor izstreliti lahko samo 60.000 kg.

Število letal se je od l. 1934. povečalo za 138 odstotkov. Njihova hitrost za 36 odstotkov, hitrost bombnikov za polete na daljavo pa za 70 odstotkov. L. 1934. so mogla vsa vojna letala nositi 2000 ton bomb, sedaj dvakrat toliko. Motorizacija armade se je v petih letih povečala za 260 odstotkov.

O bivšem šefu generalnega štaba sovjetske armade Jegorovu je izjavil Vorošilov, da je bil izdajalec. O njem se že od pomladi 1938 ni ničesar več čulo, sedaj je Vorošilov razkril tajnost o Jegorovu. Razen tega deluje v vojski 34.000 političnih komisarjev, pred petimi leti samo 5000.

C. Nordhoff in J. N. Hall:

HURIKAN

Na Makovem obrazu se je zrcalil odgovor. Njegovo priznanje ne bi moglo biti popolnejše, ako bi bil zapisal to kar je vedel in nameraval...

Marama, ki je prisluškovala razgovoru, čepe pod odprtmi oknom, se je zgrozila in prišla za glavo, ko je slišala imenovati Terangijevo ime. Toda takoj se je zopet znašla. Splazila se je po stopnicah z verande in hušnila kot senca skozi vrata. Tekla je proti hiši svojega očeta, da bi jo mogli dohajati le redki mladeži z vasi.

Guverner se je med tem enkrat samkrat ozrl na svojo ženo. V njegovem obrazu ni bilo opaziti nobene spremembe; kaj se je dogajalo v njegovi notranjosti... to je bila druga stvar.

»Kdaj je prišel?« je nadaljeval s spraševanjem. »Odgovori, dečko! Kako je prišel sem?«

Mako se ni mogel več premagovati. Komaj slišno je mrmljal: »V čolnu na jadro...«

»V čolnu na jadro? V kakšnem čolnu na jadro? Hermina čigav je bil čoln na jadro, ki je pristal tu za časa moje odsotnosti?«

»Kolikor vem, je bil to samo čoln na jadro očeta Pavla...«

Bolesten vzklík začudenja, ki ga ni mogel zadržati, se je izvil de Laageju. Naglo se je sklonil k Maku in mu pogledal ostro v oči.

»Mako, ali je Terangi prispel semkaj v čolnu očeta Pavla?«

Deček ni odgovoril.

SEDMO POGlavJE.

Skrusen je sedel Mako na stolu, njegove oči pa so razodevale kako brez moči in nesrečnega se je čutil. Tudi gospa de Laage je bila silno zaskrbljena.

Lahko si predstavljate kako začudena je bila, ko je čula tajnost, ki jo je, prisiljen, izdal Mako. Ko se je z boječim pogledom ozrla na svojega moža, je začutila v sebi nekaj kot prikrto sovraštvo do njega... in do sebe, njegove neprostopoljne pomočnice.

Njeno dobrotljivo srce in bistroumnost sta ji takoj razodela kakšna nesreča bo zadela Terangijeve sorodnike... Kakšno žalost bodo občutili vsi otčani, ko bodo videli da je begunec vjet in da ne more več pobegniti. In vendar... kaj naj bi sicer napravil guverner? Bilo bi preveč, ako bi zahtevali od njega, da zatisne oči in enostavno pusti, da gre ubegel kaznjenec svoja pota.

De Laage je še vedno upiral svoj ostri pogled v dečka.

»Ti ostaneš tu v tej sobi,« je rekel, »dokler ti ne dovolim, da odideš.«

Tavišov sin je zopet molčal.

»Ali si razumel, Mako?« ga je vprašala gospa de Laage nežno v domačem jeziku.

Deček jo je proseče pogledal. Komaj vidno je prikimal in potem zopet strmel v tla.

»Gospa bo ostala pri tebi,« je dodal de Laage. »Zapomni si! Čaka te huda kazen, ako se ne boš pokoraval mojim zapovedim!«

Mako je bil ves pobit in obupan nad izdajstvom, ki ga je zagrešil proti svoji volji in je bil ta opomin docela odveč. Zavedal se je, da nihče več ne more rešiti Terangija. Nesreča se je zgodila...

De Laage je zaprosil svojo ženo, da gre za hip z njim iz sobe in je zaprl vrata za seboj.

»Zelo mi je žal, Hermina«, je rekel, »toda ne preostane mi ničesar drugega kot da te zaprosim, da ostaneš pri njem. Ako bi deček proti vsemu pričakovanju pobegnil, me takoj obvesti. Pošlji pač Arajjo za menoj. Toda, ne... to ne gre. Ti bi morala v tem slučaju priti sama. Grem k očetu Pavlu.«

»Le pomirjen bodi,« je odvrnila gospa de Laage. »Poznam Mako. Storil bo kar mu bom rekla.«

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Anketa o položaju v tekstilni industriji v Mariboru

V zadnjem času so pričele nekatere tekstilne tovarne reducirati svoje delavstvo. Kot vzrok redukcij se navaja pomanjkanje surovin, ki jih radi deviznih predpisov ne morejo nabavljati v inozemstvu. Te redukcije so izzvale med delavstvom veliko razburjenje, zlasti ker se v zvezi s tem razširjajo govorice o selitvi tekstilne in druge industrije na jug.

Ker so nekateri tekstilni podjetniki izrazili željo, da naj bi se strokovne organizacije in Delavska zbornica tudi pobrigale za odpravo teh težav, je Delavska zbornica na predlog prizadetih strokovnih organizacij sklicala minuli četrtek dopoldne v hotelu »Orel« anketo, na kateri naj bi se razpravljalo o teh vprašanjih.

Na anketo so bili povabljeni tekstilni podjetniki in sicer potom njihovih združenj, strokovne organizacije in zastopniki oblasti, toda udeležili so se ankete le sreska načelnika gg. Šiška Eiletz, za predstojništvo mestne policije g. Kukovič, zastopnik Narodne banke, referent Delav. zbornice Jurij Stanek iz Ljubljane, vodja tukajšnje ekspoziture Čeh. zastopniki KMO in podružnice SDSJ, podružnice NSZJ ter JSZ v Mariboru. ZD v Mariboru ni poslala svojih zastopnikov. Prav

tako se ankete niso udeležili zastopniki podjetij. Udeležbo je odklonila tako industrijska zbornica, kakor tudi njena sekcija v Mariboru in sicer z motivacijo, da ta vprašanja ne spadajo v delokrog strokovnih organizacij, sicer pa so zastopniki te industrije dobili ob priliki intervencije v Beogradu dovoljena zagotovila, da bo vprašanje pomanjkanja deviz ugodno rešeno.

Anketa se je kljub odsotnosti zastopnikov tekstilne industrije vršila in razpravljala o vprašanju redukcij delavstva in ukrepih, ki bi se naj podvzeli, da ne bi vsled redukcij trpeli zopet socialno najšibkejši delavci.

Odklonilo stališče delodajalcev tembolji zaradi, ker je bila anketa sklicana na pritožbe nekaterih delodajalcev in govori za to, da ni stvarne podlage in dovolj tehtnih razlogov za redukcije delavstva, s čemer se delavstvo razburja in dela med njim nerazpoloženje. Smatramo, da so časi mnogo preresni za take eksperimente, ki bi vodili v nove redukcije delavstva.

Se isti dan, ko se je anketa vršila, katere se kakor rečeno ni udeležil noben zastopnik tekstilne industrije, je neko tekstilno podjetje najavilo nove redukcije delavstva.

LJUBLJANA

Zelo aktualno predavanje pripravlja »Vzajemnost«. Prof. Favai bo namreč predaval o gospodarski geografiji in svetovnih imperijih in bo osvetlil vse ozadje gigantskega boja, ki prehaja v vedno bolj odločilno fazo med raznimi velesilami.

Vsak četrtek zvečer so predavanja za člane »Vzajemnosti« v prostorih kovinarske organizacije v Del. zbornici. Vsak torek zvečer je pa društvena seja.

Ljubljanski občinski proračun odobren. Finančni minister je odobril ljubljanski proračun za 1939-40.

Če dobrotniki darujejo slaba živila. V našem časopisu smo že povedali svoje mnenje o »dobrotnikih«, ki darujejo kako malenkost za mestne reveže v cukrarni, pa se potem obnavljajo njihova imena v naših »dnevniki«, da jim potem še insektirajo ni treba. No, pa na naše mnenje se ne ozirajo in dobrotljivost z moko, ješprenjem in

podobnim se nadaljuje. Stvar ima že svoje posledice. Iz cukrarne dobe siromašne družine z otroki hrano tudi domov. In te dni smo se prepričali, da so prinesli otroci ješprenj s kislim zeljem nazaj in da tega kosila niso mogli zaužiti, ker je plesnoba ubijala zelje. Mislimo, da oskrbniki cukrarne niso krivi, ampak da je krivo sprejemanje daril, ker vemo, kakšna živila rad velikodušno podari ta ali oni dobrotnik, ki mu ne gre za dobroto, temveč za to, da slovi njegovo ime.

Žrtve svoje tombole. Pred ljubljanskim sodiščem so bili obsojeni A. Širec na 16 mesecev strogega zapor, Tomanič na 10 mesecev, Rotman na 13 mesecev in še nekateri na manjše kazni. Ti so spretno znali napraviti svoje tablice in priti do glavnih dobitkov na lanski veliki tomboli v Kranju, kjer se je zbralo slovenskega ljudstva na kolesih, vozovih in peš kakor še na nobenem narodnem taboru.

MARIBOR

Pester družabni večer

V soboto, dne 25. marca se bo vršil v dvorani hotela »Orel«

PESTER DRUŽABEN VEČER

zvezan s proslavo ženskega dneva s temle sporedom:

1. Milica Stupanova bo govorila o sodobnem ženskem vprašanju.

2. Recitacije s. Tanca.

Po končanem sporedu bo prosta zabava in godba. Začetek ob 20. uri. Vstopnine ni.

Vabimo vse sodruge, sodružice in prijatelje delavskega kulturnega gibanja, da se tega večera številno udeležijo.

»Vzajemnost« Maribor.

Predavanje »Vzajemnosti« bo v »Delavski zbornici« v sredo, dne 29. marca s pričetkom ob 8. uri zvečer. Predaval bo s. Ciril Štukelj iz Ljubljane o vtisih s potovanja po Franciji. Na to predavanje opozarjamo vse sodruge in sodružice.

Strojniki in kurjači bodo imeli sestanek, dne 26. marca ob 9. uri dop. v Delavski zbornici, II. nadstropje. Udeležite se sestanka gotovo, ker so zelo važne stvari na dnevnem redu: kolektivna pogodba, pokojninsko zavarovanje in delitev »Strojarskega vijesnika«. — Odbor.

Narodno gledališče: V soboto, dne 25. marca ob 15. uri: »Matura«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Prodana nevesta«. Znižane cene. V nedeljo, dne 26. marca ob 15. uri: »Prodana nevesta«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Na ledeni plošči«. Znižane cene.

CELJE

Po dolgem času smo dobili zopet župana. Mnogo se je govorilo o kandidatih za to mesto, sedaj je izbran in postavljen v osebi g. dr. Voršiča. Imenovan je mož, ki ima že dosedaj vse polno zaslug za procvit mesta in blagostanje Celjanov.

Kino Dom - Celje

26., 27., 28. in 29. marca: »Večerna elegija« (Dreiklang). 30. in 31. marca: »Ponočna roža« (Film tempa in pustolovščin).

PTUJ

Brezposelnost je problem, ki se pri nas čudno rešuje. Mestna občina zaposluje ta čas 28 družinskih očetov, toda namerava kmalu ustaviti delo, kar bo za praznike ne baš prijetno presenečenje za prizadete. Kot je videti so pri delu na cesti zaposleni kmečki sinovi, do čim mnogo domačih brezposelnih zmanjša čeda. Ta praksa je uvedena v večini naših podjetij in bi bil vsekakor na mestu odlok, da bi se naj prvenstveno zaposlovalo v mestu bivajoče delovne moči in potem šele podeželske, katerim sicer danes podjetja iz raznih razlogov dajejo prednost. — Eden v imenu vseh.

LAŠKO

Položaj malega kmeta. Neki kmet iz laške okolice je pred par meseci posekal v svojem gozdu par hrastov in dal iztesati iz njih 11 železnih pragov. Najel je dva delavca, ki sta tesala in sekala dva dni. Nato jih je kmet sam s svojo živino pripeljal skodo dve uri daleč do laške postaje, kjer mu je podjetni sin nekoga veletrgovca z lesom plačal za pet brezhibnih pragov 110 din in za šest škartiranih 48 din, skupno borih 158 din. Čudno se nam zdi, da so kmetije pri cenah mleka, krompirja, jabolk in drugih živil tako enotni; kadar pa od njih kupujejo bogataši, takrat pa ponižno ponujajo blago za doko ceno. Če so kmetije res tako vneti za solidarnost primernih cen, potem naj to voljo uveljavijo tudi napram vsem bogatim spekulantom, ki takoj po odhodu kmetov s postaje smatrajo marsikak »stornirani« prag za brezhibnega, samo da mu ga je kmet dal zastopni. Tako pa vedno plačuje tribut le naš ubogi proletarijat.

LIBOJE PRI PETROVČAH

Tistim, ki se jih tiče. Pri keramični industriji se nahajajo gotove osebe, ki iščejo maslo na glavah drugih. Pa jim svetujemo, naj ne hodijo preveč na sonce, ker ga imajo sami dovolj na glavi. Takšni ljudje naj ne sodijo drugih, ker so sami potrebni sodb. Svetujemo jim, naj

opustijo denunciacije, drugače bomo primorani spregovoriti drugače. — Opazovalec.

TRBOVLJE

Na cesto... Pri podjetju Dukič in drug na Doberni je bila v letu 1938. redukcija. Podjetje je izjavilo, da bo v prvi vrsti zopet sprejelo tiste delavce, kateri so bili reducirani. Sedaj pa podjetje sprejema take delavce iz Trbovelj, ki še nikoli niso delali na dnevnem kopu, iz okolice Trbovelj pa take, kateri imajo dom in živež, ne pa tisti, ki živi izključno le od dela svojih rok? G. C. ali je to krščansko in po zapovedi: Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe?

Delavce iz Trbovelj se reducira, ker je še dovolj nezaposlenih na Dolenjskem! Podjetje Dukič in drug, ki gradi železnico v Retje, je reduciralo 13 delavcev, kateri so doma iz Trbovelj. Stavbena dela še niso končana, ampak, ker je na Dolenjskem še dovolj nezaposlenih kmečkih sinov, pridejo ti prvi v poštev. Savez stavbinskih delavcev Jugoslavije v Trbovljah bo, upamo, podvzel potrebne korake.

JESENICE

To je mož! »Slovenski Narod« od 14. marca t. l. poroča o obnem: zboru tukajšnje podružnice NSZ. Z debelimi črkami objavlja tudi sledeče: »K besedi se je oglasil tudi Jurij Jeram, ki je izrazil presenečenje, da se je nekaj tako šibka in zaničevana NSZ tako razmahnila, da je danes najmočnejša delavska strokovna organizacija na Jesenicah. Povdaril je tudi, da je delavstvo v zmoti, ko naseda marksističnim trikovi in da je bil nekoč tudi on vodja marksističnih organizacij, pa je končno spregledal in je danes ponosen na to, da je član narodne delavske strokovne organizacije.« Tako »Slov. Narod« in ker Jeram tega ni popravil, bo gotovo točno. Mi pripominjamo samo to-le: Jeram je bil res vodja marksistov. Samo v njegovi izpovedi nekaj ni v redu: Spregledal ni on, nego so spregledali marksisti in so ga nagnali, čeprav se je z vsemi silami otepal in držal svojih funkcij, kakor klop kože. Danes pa ga ni sram, da pljuje na svojo preteklost, na vse ono, kar je učil in grmel po vseh Jesenicah in po vsej Sloveniji. Toda na oni strani ga poznajo precej dobro, tako da niti pri JNS, kamor je najprej šel, niti pri NSZ, niti pri Sokolu nima in ne dobi nobenih pomembnejših funkcij. Mi Jeramu njegovo spregledanje privoščimo, toda ugotavljamo, da pravi star narodni pregovor: »Volk menja dlako, nravi pa ne.« In Jeram se je pač vrnil od marksistov tja, od koder je k marksistom prišel. Nrav je imel vedno isto!

Zvočni kino Radio predvaja v petek ob 8. uri zvečer, v soboto in nedeljo pa ob 3. uri pop. in ob 8. uri zvečer vefilmi »Zrcalo življenja« s Paulo Wessely v glavni vlogi. Med dodatki tudi risana šala in Paramountov zvočni tednik. — Sledi »Revolucijska svatba«.

GUŠTANJ

S. Večko Franc umrl. Dne 21. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku starega sodruga Večko Franca. Bil je zelo priljubljen kar je pričala številna udeležba pri pogrebu. Strugarji in ključavničarji so mu podarili krasen venec, jeklarška godba je zaigrala par žalostink. Vsem iskrena hvala. Ženi naše sožalje, njemu pa naj bo zemlja lahka!

Zadnje vesti

Novo vlado v Pragi bo imenoval protektor bivši nemški zunanji minister v. Neurath.

Boji med Slovaki in Madžari. Na meji med Slovaško in Madžarsko je prišlo do novih bojov, v katerih je bilo na obeh straneh ranjenih več vojakov.

Amnestija na Slovaškem. Dr. Tiso je objavil amnestijo za vse politične delikte do vključno 14. marca.

KOČEVJE

Cankarjeva proslava. Preteklo nedeljo popoldne je »Vzajemnost« v svoji skromni dvorani na Trdnjavi priredila proslavo 20. obletnice smrti Ivana Cankarja. Proslavo je v imenu »Vzajemnosti« otvoril s. P. Jenko. O Ivanu Cankarju je govoril dipl. fil. J. Šeško, ki je poudaril njegovo borbo za resnico in boljše, bodočnost slovenskega delovnega človeka. Sledile so recitacije Cankarjevih del, pri čemer sta se izkazala s. Videnič in Rambi. Po odmoru so prišle na vrsto 4 slike iz Cankarjevih »Hlapca Jerneja in njegove pravice«, in sicer slike z gospodarjem, na sodišču, v zaporu in z župnikom. Opazili smo, da je bil »Hlapec Jernej« skrbno pripravljen in naštudiran. Zlasti se je odlikoval s. Jagodič, ki je podal hlapca Jerneja v vse njegovi preprosti veličini. Ostali niso dosti zaostajali (zlasti s. Arko kot potepuh in s. Brečko kot župnik). Dvorana je bila polna delavstva, pa tudi meščanstvo tokrat pokazali dobro voljo. Prireditelji so nad vse pohvalili. — Ob tej priliki naj omenimo, da prihajajo v Kočevje včasih celi zabojniki, nabranih po raznih krajih. Do sedaj se pa ni še nihče spomnil knjižnice »Vzajemnosti« razen »Jadranske straže«, ki je bil poklonila društvu nekaj knjig. Zakaj delati izjeme?

Brez dela in kruha. Brezposelnost se noče kar nič zmanjšati. Na vseh koncih in krajih jo srečamo. Nekateri so mislili, da si bodo pomagali, če volijo Stojadinoviča — pa so se hudo urezali.

Na tak način bi marsikdo zadel. Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani so se zagovarjali člani dveh družb, ki sta organizirali lov na tombolske dobitke s ponarejenimi tombolskimi tablicami. Vodji obeh družb, ki sta delali skupno, sta preskrbela svojim pajdašem tombolske tablice s praznimi polji, v katere so potem na zelo enostaven način, kar med tombolo vtiskavali številke, ki so bile izvečene in objavljene. Na ta način so si nabrali celo vrsto glavnih dobitkov od avtomobile, motornega kolesa, kolesa, sobne opreme pa do radijskega aparata in to po vseh mogočih krajih Slovenije, kjer so se pač vršile tombolice. Nazadnje pa so tudi prireditelji tombol prišli na to, da s srečnimi dobitelji ne more biti vse v redu. Ne samo, da so tu in tam po izročitvi dobitkov ugotovili ponarejene tablice, je postalo sumljivo zlasti to, da so bile med srečnimi dobitniki skoro vedno ene in iste osebe. Na veliki tomboli kranjskih gasilcev so jih razkrinkali in zaprli. Skupno je bilo obsojenih šest članov obeh družb na zapor od 3 pa do 16 mesecev. — Kot vodje obeh družb so bili označeni Albin Širec in Edvard Tomanič. Brega pri Ptuj ter Janko Rotman iz Maribora. Srečo je treba znati loviti. L.

Največjo izbiro najboljšega in najcenejšega blaga za moške, damske in otroške obleke, plašče, kostume, hubertuse, lodne, oficirske in železniške uniforme dobite vedno po znano najnižjih cenah samo v

ČESKEM MAGACINU MARIBOR
ULICA 10. OKTOBRA

Ostanke dobite popolovični ceni! Vse krojaške potrebščine!

Kako je bilo v Podkarpatski Ukrajini pred vpadom Madžarov

Rumunija, Sighet v maju 1929.

V Podkarpatski Rusiji so bili od junija meseca 1. 1938 nastanjeni trije polki pehote, lahko in težko topništvo, motorizirani odredi in en odred tankov.

Po septembrskih dogodkih je izgledalo, da se bodo prilike normalizirale. Toda kratkovidni ukrajinski nacisti, pod vplivom inozemske propagande, so skrbeli za to, da se ustvari v deželi čim večja zmeda. V svoji kratkovidnosti so pričeli propagando za odcepitev od republike. Osrednja vlada v Pragi je bila prisiljena znatno ojačati žandarmerijo v tej deželi, ker je bila javna varnost resno ogrožena. Voditelji Ukrajincev so namreč pričeli formirati svojo gardo, imenovano »Sič«, čije člani ne samo, da niso poznali nobene discipline, ampak so ob vsaki priliki napadali češke vojake in orožnike.

»Sičevci« je organiziral zlasti nek učitelj Vajda, stalni spremljevalec monsignora Vološina. V »Sič« so vabili vse mogoče elemente, med njimi tudi take, ki so jih osvobodili iz zaporov, kjer so bili pridržani radi tatvine in podobno. Obljubili so jim 20 kron dnevno in lepo uniformo. Zato je narodna bramba hitro naraščala.

Med tem ko so se pripravljali Ukrajinci, da bodo proglasili svojo neodvisnost, pa je minister Revay, v čigar rodbini je občevalni jezik izključno madžarski, prodajal ukrajinsko samostojnost in se pozajal z vsemi mogočimi faktori izven dežele.

Ko je prišel v Chust general Prchala, je sklenil vzpostaviti red. Seveda je prišel takoj v nasprotje s »Sičevci« in trenja med to organizacijo in vojsko so začela na celi črti. »Sičevci« imajo mnogo življenj čeških orožnikov in vojakov na svoji vesti, ki so jih pobili iz zasede.

Potem je prišlo do znanih dogodkov v zvezi s Slovaško. V tem hipu se je češka vojska v Podkarpatski Ukrajini znašla med dvema ognjenima. Z ene strani so pritiskali Madžari, z druge strani pa »Sičevci«, ki so menda mislili, da so Čehi njihov edini sovražnik. V bojih s »Sičevci« in armado je mnogo »Sičevcev« padlo, v Chustu baje okoli 150. Ko pa so dobili Madžari premoč, so se nad »Sičevci« maščevali tudi Madžari domačini. Samo blizu Rahovice je bilo obojenih okoli 30 »Sičevcev«.

Češka vojska je sprito položaja v katerem se je znašla imela malo volje, da bi branila Ukrajince pred Madžari. Izdan je bil ukaz, da se vojska pričinja umikati proti rumunski meji.

Kako je v Pragi?

Časopisi. Mnogo čeških časopisov je po 15. marcu t. l. že prenehalo. Ostali prinašajo poročila nemškega tiskovnega urada pod »DNB« (Deutsches Nachrichten Büro) in pod »ČTK« (Česke tiskovne pisarne).

V ostalem češki časopisi ne preneha pozivajo javnost, da se zadrži mirno, se posveti delu in uda v svojo usodo. »Narodni Prace«, ki je izhajala doslej ob nedeljah na 24 straneh z bogato kulturno prilogo, poroča v ponedeljkovi številki, da je mogla iziti v nedeljo radi tehnične zapreke le v omejenem obsegu in še to za Prago. Uprava se bo potrudila, da bo zunanjim naročnikom na primeren način nadomestila vsaj nedeljsko prilogo z dne 19. t. m.

Za mezde. Ministrstvo financ je odredilo, da bi se podjetnikom izplačevalo iz denarnih zavodov vsaj potrebne vsote za mezde in plače uslužbencev.

Sodrug dr. Eugen Štern, ravnatelj Osrednje socialne zavarovalnice, je nastopil dopust, s katerega se glasom novinskih vesti ne bo vrnil več na svoje mesto. Dr. Štern je bil svetovno znan strokovnjak za socialno zavarovanje in je obogatil tudi strokovno literaturo s svojimi deli. Sodeloval je odlično tudi pri Mednarodnem uradu dela.

Vloge na Slovaško. Slovaška vlada je odredila, da sme vsak potnik vzeti s seboj preko meje samo še 300 kron. Doslej je lahko vzel s seboj 500 kron.

Profesorji odhajajo. Na znani rudarski šoli v Příbrani se je odpovedal docenturi dr. Vac-

Bučno olje, dobro in vedno sveže, ponudi

Tovarna olja, Maribor, Taborska ulica

Šivalni stroji proti gotovini, kakor tudi na obroke. — Zahtevajte prospekt. — Sprejemam zastopnike. — **Josip Uršič,** šivalni stroji, kolesa, otroški vozički, **Celje,** Narodni dom.

Prava blagodat za delavce je:

ločilnica
P. Matković
v Celju, Gosposka ulica šte. 3
Shajališče delavcev

Kako so se obnašali »Sičevci« v času, ko so že Madžari vdrl v deželo, kaže ta-le slučaj: Upravnika nekega vojaškega skladišča, v katerem je bilo za 15 milijonov kron vojaških predmetov, so prisilili štirje »Sičevci« s puškami in revolverji, da jim je predal imovino. Z vojski se je umikalo tudi orožništvo in finančni stražniki ter rodbine. Nekatere izmed teh rodbin so »Sičevci« docela izropali. So slučaj, ko so človeka slekli do dolega in mu pustili samo spodnjo obleko.

Češka vojska je pri Sighetu prešla rumunsko mejo. S seboj je pripeljala na stotine tovornih avtomobilov razen tega pa tudi oklopne avtomobile in tanke, topove in vse orožje.

Rumuni so vojake prijazno sprejeli. Pobrali so jim pa orožje. Precej čeških vojakov je na prošnjo rumunskih vojaških oblasti ostalo v Rumuniji, med njimi so zlasti mehaniki, ker Rumuni nimajo dovolj strokovnjakov, ki poznajo vse vrste češkega motoriziranega vojaškega aparata.

Ostale vojake so po eno ozir. dvodnevno bivanje poslali v tovornih vagonih dalje.

S češkimi vojski so pribežali na Rumunsko tudi voditelji »Sičevcev«, med njimi tudi že prej imenovani učitelj Vajda, na katerega imajo vsi, ki poznajo dogodke zadnjih mesecev prav posebno jezo. V Sighetu so ga vojaki prepoznali in bila bi mu slaba predla, da ga niso vzele v zaščito rumunske oblasti.

Češka armada in tudi ostale uniformirane enote so bile skrbno negovane. Pomanjkanja niso poznali.

Na ustih vseh, ki so se rešili, pa visi usodno vprašanje, kaj bo z njimi. Kaj bo z orožniki, s finančnimi stražniki, dalje služničimi podčastniki in častniki? Kdo bi vedel. Med njimi so ljudje, ki bi jim čez eno ali dve leti pritakala pokojnina. Ali jo bodo dobili? Kdo jim jamči?

Z vojaštvom so prešle v Rumunijo cele rodbine, žene in deca. Vojaki pestujejo otroke. Med potjo je porodila žena nekega orožnika dvojčka kar v vlaku. Razgovorjaš z drugim, pa ti potoži, da ne ve, kje mu je žena in otroci. Mogoče so se rešili na Poljsko. Danes tavajo ločeni po svetu in se iščejo. Kdo ve kam jih bo zanesel val usode. Strašna je ta tragedija naroda na njegovi poti skozi zgodovino.

Ukrajinci pod Češkoslovaško so bili vzgojeni od strani renegatov v divjem sovraštvu do Čehov. V tem sovraštvu so jih vzgajali ljudje istega političnega mišljenja kot je bil na Slovaškem pater Hlinka. Danes ko so narod vrnil tja, od koder so ga Čehi z muko izveleli, je seveda prepozno, prepozno pa tudi za renegate, ki so mislili, da bodo sami gospodarji zemlje, iz katere so nagnali Čeha.

lav Mareš, ki je predaval o organizaciji rudarstva.

Nagla smrt. Nenadoma je umrl znani praški advokat dr. Otakar Bas, ki se je politično udeleževal v bivši obrtniški stranki.

Zdravniki in odvjetniki brez posla. Združena čeških zdravnikov kot tudi advokatske zbornice so sklenile, da ne smejo več izvrševati poklica zdravnikov in advokatov nearijskega rodu, torej židje. Ravnotako so izključile iz svojih vrst trgovske organizacije člane židovskega porekla. Zlasti v Pragi pa so imeli ravno med zdravniki in pravniki žide, ki so uživali evropski sloves. Po trgovinah so že tudi nalepljeni napisi »žid«. Švicarski listi prinašajo fotografije razbitih židovskih trgovin v Bratislavi.

Med nemškimi vojaštvom in pražani vlada po zadržili časopisnih vesti popolnoma korektni in prijazni odnosi. Med nemškimi vojski jih je zelo mnogo takih, ki znajo dobro češko ter se jim zlasti dopade češko pivjo in znani češki »parky«, to so hrenovke. Vojaštvo stanuje po šolah, vojašnicah in muzejih, toda kjer so parketna tla, si morajo vojaki poprej sezuti okovane čevlje predno vstopijo.

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta 13

priporoča: ročne torbice, aktovke, denarnice, nahrbtnike itd. kot zelo praktična

Velikonočna darila

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnišnih in doti.

Zavaruje za pogrebno zdravje osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000.— in

za doto mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000.— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Gledališča so pričela zopet s predstavami, samo da začenjajo že popoldne ob 5. in pol 6. uri.

Radio oddajna postaja v Pragi oddaja v češčini in nemščini.

Slovaško so zapustili češki pisatelji L. Zvěřina, Josef Dvořák in Jaroslav Zatloukal.

Pomotoma zapečateni. »Narodni Listy« od torka poročajo: Oblastna komisija je izvršila preiskavo v »Ljudskem domu« ter zapečatila Delavsko knjigarno, tiskarno in redakcijo dnevnika »Narodni Prace« (»Narodno Delo«). V ponedeljek se je izkazalo, da sta bili tiskarna in redakcija pomotoma zapečateni in so prostore zopet odprli. — »Narodni Prace« sama o tem zapečatenju ničesar ne poroča. Iz časopisov tudi ni razvidno, če so zapečatili tudi prostore številnih delavskih kulturnih, strokovnih in gospodarskih organizacij, ki se nahajajo v tem socialističnem domu.

Koliko je dobila Nemčija orožja na Češkem in Moravskem? Različni listi pišejo, da je Nemčija dobila z zasedbo Češke in Moravske toliko orožja, da lahko oboroži 40 armadnih zborov in 3000 letal. Zdi se pa, da so te številke precej pretirane, zlasti kar se tiče letal.

Koliko zlata in deviz je dobila Nemčija v Pragi? Z zasebo Češke in Moravske je Nem-

čija prišla v posest zlatega zaklada češkoslovaške narodne banke. Toda v Pragi se nahaja samo manjši del zlate zaloge, okoli 700 milijonov kron, preko 1.300 milijonov kron zlata pa je češkoslovaška vlada še pred september-sko krizo odpremila v London. To zlato je angleška vlada dala pod zaporo. Naročila pa je tudi vsem bankam, da ne izplačajo nobenih naložb češkoslovaških državljanov, predno niso dobile v to privoljenja s strani angleške vlade.

Koliko beguncev je zajetih na Češkem in Moravskem? Po navedbah »Pariser Tagblatt« se nahaja na Češkem in Moravskem: 15.000 židov iz Sudetov, 13.000 socialistov, komunistov, demokratov in katoličanov iz Sudetov, 2000 Madžarov, 900 političnih beguncev iz Avstrije in 5100 židov iz Avstrije, razen tega pa 150.000 Čehov, ki so pribežali po okupaciji Sudetov na Češko in Moravsko. Lahko si mislimo, v kakšnem položaju so se znašli vsi ti begunci po zasedbi Češke in Moravske.

Madžarska bi se rada še povečala. Listi poročajo, da se madžarska vlada posvetuje, če ne bi kazalo priključiti Slovaško državo Madžarski. Morda se izvede v Slovaški plebiscit?

Delavski pravni svetovalec

Nakup blaga od potnika (Tremarje pri Celju)

Vprašanje: Od nekega potnika v bivši Avstriji sem kupil platno na obroke. Najprej sem odklanjal plačilo in je potnik že odšel, a se je zopet vrnil in toliko časa silil v mene, da sem končno vzel. Prej je bil potnik na Dunaju, a sedaj je v Zagrebu in mi grozi s tožbo, če ne plačam v 8 dneh. Ali me lahko toži pri naših sodiščih, ker mu ne morem odplačevati?

Odgovor: Toži Vas lahko dotični prodajalec le pri Vašem pristojnem sodišču, to je v Celju. Vi pa lahko ugovarjate zastaranje, če je poteklo že več kot 3 leta, odkar ste blago naročili in zadnjič plačali. Nadalje lahko ugovarjate tudi neveljavnost kupčije, če je bilo morda blago več kot polovico dražje, kot je v resnici vredno. Radi tega, ker Vi ne morete plačevati, pa sklenjene kupčije ne morete izpodbijati. Tudi Vas lahko toži le lastnik trdke, ki je blago dobavila, ne pa potnik, če mu ni lastnik trdke te terjatve izrecno odstopil in Vas o tem obvestil.

Nakup občinske ceste (Poljčane)

Vprašanje: Mejaš uporablja že čez 60 let del občinske ceste kot travnik. Jaz bi rad ta del kupil za mojo uporabo, ker mi je to zemljišče zelo prikladno. Ali bi lahko odkupil to občinsko cesto?

Odgovor: Zakon o samoupravnih cestah določa v § 9, da se samoupravne ceste ne smejo obremenjati in ne odvezemati po zasebnem pravu. Sosed torej kljub 60 letnemu uporabljanju te občinske ceste kot travnik ni mogel priposestovati in bi Vam jo občina lahko prodala po predpisih, ki veljajo za odtujitev občinske imovine, če svet ni več potreben za ceste.

Tesarska dela za lovce (Zagorje)

Sporočam Vam, da želim naročiti »Delavsko Politiko«, katero mi takoj pošljite, ker sem šele sedaj zvedel, da se lahko iz nje mnogo naučim in da imam potem zastoj »Delavskega pravnega svetovalca«. Zato obenem z naročnino pošiljam vprašanje svetovalcu in prosim, da mi na stvar v redu odgovorite:

Ako želite biti resnično dobro in

poceni postreženi, — obiščite

Manufakturno trgovino

J. ROŽAJ

Maribor - Aleksandrova 16

Mali zaslužek - veliki promet

Prodaja trboveljskega premoga na drobno postavljeno na dom

100 kg kosovca . .	Din 42'—
50 kg kosovca . .	Din 22'—
100 kg kockovca . .	Din 39'—
50 kg kockovca . .	Din 20'—

Premog se dostavlja v plombiranih vrečah čiste težine po 50 kg, napitnina je zaračunana. - Znak: rdeč - kocke, moder - kosi.

S. Tičar - Maribor
Jezdarska 19 - Tel. 27-15

Karo-čevlji
za pomlad in poletje

Bogata izbira - zmerne cene